

Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Karol Bojanowski – lekarz,
założyciel Spółki Pożyczkowej w Kościanie

Bojanowskiego

Karol Bojanowski urodził się w Grudziądzu. Pochodził z wielodzietnej rodziny, jego ojciec był weteranem wojen napoleońskich. Gimnazjum i studia lekarskie w Gryfii (obecnie Greifswald) ukończył dzięki wsparciu Towarzystwa Pomocy Naukowej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. W 1862 r. obronił pracę doktorską pt. „Observationes quaedam de sanguinis crystallis”. Pracę zawodową rozpoczął, prowadząc praktykę lekarską w Nakle, a po śmierci doktora Bogusława Palickiego (1813–1868) osiedlił się 6 lutego 1868 r. w Kościanie. Oprócz praktyki ambulatoryjnej pracował w kościańskim szpitalu. Szpital powstał jako dar fundacji dobroczynnej rodziny Chłapowskich w 1864 r. Zarząd szpitala i opiekę nad chorymi prowadziło wówczas Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia. W 1885 r. szpital liczył 40 łóżek i zatrudniał 5 pielęgniarek, których pracą kierował doktor Karol Bojanowski.

Karol Bojanowski działał społecznie, 22 czerwca 1868 r. z jego inicjatywy powstała Spółka Pożyczkowa, która później przekształciła się w Bank Ludowy. Instytucja ta powołana została w celu utrzymania i poszerzenia polskiego stanu posiadania w rolnictwie, handlu, przemyśle i rzemiośle. Bank oferował tani kredyt, był polską przeciwwagą dla utworzonego w Kościanie niemieckiego towarzystwa pożyczkowego, które zagrażało rozwojowi polskich interesów. Karol Bojanowski był pierwszym dyrektorem Spółki Pożyczkowej. Funkcję tę sprawował do 1898 r. Początkowo bank nie miał własnego lokalu, wszystkie sprawy załatwiano w mieszkaniu Karola Bojanowskiego (najpierw przy ul. Wrocławskiej, później – Rynek 19). Dopiero w 1904 r. Spółka otrzymała pomieszczenie w kamienicy przy Rynku nr 19. W okresie powojennym mieścił się tu Bank Spółdzielczy.

W 1873 r. wspólnie z doktorem Klemensem Koehlerem (1840–1901) założył w Ko-

ścianie Dobrowolną Straż Ogniową i został jej pierwszym dyrektorem.

Swój patriotyzm okazywał w okresie kulturkampfu, przeciwstawiając się narzuceniu parafii proboszcza rządowego Juliusza Brenka (1822–1919). Za tę działalność otrzymał liczne kary, stawał przed sądem, a mimo to podtrzymywał na duchu Polaków, opiekował się wypędzonymi duchownymi, a w swoim domu organizował nabożeństwa nocne.

W 1884 r. został prezesem Towarzystwa Przemysłowego w Kościanie, które powstało w maju 1873 r. z inicjatywy doktora Klemensa Koehlera. Jego celem było podniesienie poziomu fachowego rzemieślników poprzez organizację odczytów i wystaw oraz propagowanie czytelnictwa. W 1890 r. zorganizował dzielnicowy Zjazd Rady Przemysłowej. W 1896 r. został prezesem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, któremu to ufundował sprzęt do ćwiczeń. Pracował w Radzie Miejskiej Kościana, której przez 25 lat był członkiem. Wielokrotnie zostawał powoływany przewodniczącym Powiatowego Komitetu Wyborczego.

Zmarł w Kościanie 18 lutego 1898 r. – prawdopodobnie z powodu udaru mózgu.

DR N. MED. TOMASZ KAZAŁO

PROF. NADZW. DR HAB. MED.

ANDRZEJ GRZYBOWSKI

